

Electoraat reportage | Bij de lokale verkiezingen mogen buitenlandse inwoners stemmen. Dus debatteren kandidaten óók in het Engels. In steden als Den Haag kan de expat-stem immers zetels opleveren.

‘Please, vote for us in de gemeenteraad’

Jeroen van Raalte
Den Haag

Coen Bom wil één ding verhelderen. Zijn partij, Hart voor Den Haag, vindt dan wel dat de stad vol is en er geen nieuwe migranten bij kunnen. Máár: “*Everyone who lives in The Hague is a Hagenaar*”, verzekert hij de toeschouwers in de zaal.

Met elf andere kandidaten voor de Haagse gemeenteraadsverkiezingen staat Bom voor een volle zaal in het Couvéehuis, een buurtcentrum in het Statenkwartier. Een kleine honderd mensen zijn afgekomen op een verkiezingsdebat speciaal voor kiezers die de Nederlandse taal niet machtig zijn. Dat zijn er nogal wat in deze chique wijk, geliefd onder expats.

In hun beste Engels hengelen de kandidaten naar de gunst van de zaal. Ze laten zich voorstaan op hun buitenlandervaring of de internationale signatuur van hun partij. “Internationals zijn onderdeel van ons DNA”, zegt Volt-lijsttrekker Mylène Tabernal. Er valt hier wat te halen. Dit zijn namelijk potentiële kiezers voor 18 maart.

Anders dan bij verkiezingen voor de Tweede Kamer en de Provinciale Staten, waarbij alleen volwassenaars met de Nederlandse identiteit kiesgerechtigd zijn, mogen veel buitenlandse burgers wel stemmen op een nieuwe gemeenteraad. Dit geldt voor alle EU-burgers die in Nederland staan ingeschreven. Ook inwoners van buiten de EU hebben lokaal stemrecht als ze hier langer dan vijf jaar ononderbroken wonen en een verblijfsvergunning hebben.

In steden met een grote expatpopulatie vormen buitenlandse kiezers een flink electoraat. Zo tellen in Amsterdam en Den Haag al die kenniswerkers, internationale studenten en gevestigde arbeidsmigranten op tot grofweg 15 procent van de stem-

‘Internationals zijn onderdeel van ons DNA’, zegt Volt-lijsttrekker Tabernal

gerechtigden. “We hebben het hier over vier à vijf zetels in de gemeenteraad”, benadrukt Robin Pascoe, oprichter van *DutchNews*, een nieuwsmidium voor de internationale gemeenschap in Nederland.

Langzamerhand ontdekken politieke partijen dit kiezerspotentieel, ziet Pascoe. Veel partijen publiceren hun programma ook in het Engels. En behalve in Den Haag staan de komende weken in ieder geval in Amsterdam, Groningen en Eindhoven Engelstalige verkiezingsdebatten op de agenda.

In het Couvéehuis maken kandidaten er geen geheim van dat ze het spannend vinden om in het Engels

Boven: Mylène Tabernal van Volt hangt een poster op. Rechts: VVD-lijsttrekker Lotte van Basten Batenburg legt uit wat netcongestie is. Onder: buitenlandse burgers in het Haagse Couvéehuis.

FOTO'S PHIL NIJHUIS

te discussiëren. Maar ondanks de zeven brengen ze het er goed van af, bijna zonder steenkolenengels. Bij Robert Barker, wethouder en lijsttrekker van de *Party for the Animals*, klinkt zelfs een Brits accent door. Hij is geboren in Engeland.

Behalve met de kandidaten maakt het publiek kennis met de veelheid aan partijen die het Nederlandse politieke systeem kenmerkt. Met afgekorte namen waar ze geen chocola van kunnen maken.

Toch krijgen ze vanavond een indruk, als de kandidaten hun ideeën delen over kwesties die spelen in de stad, zoals dakloosheid, hardrijdende auto's en de zero-emissiezone voor bedrijfsverkeer. VVD-lijsttrekker Lotte van Basten Batenburg, bijvoorbeeld, vindt dat er eerst genoeg laadpalen moeten komen voordat deze milieuzone uitbreidt. “*We have what we call netcongestie.*”

De expats maken kennis met de veelheid aan partijen in Nederland

De potentie is er, alleen weten veel buitenlandse burgers niet dat ze mogen stemmen bij lokale verkiezingen. “De stempas komt altijd in het Nederlands”, zegt Deborah Valentine, directeur van de organisatie Access, een vraagbaak voor internationals in Nederland. “Veel mensen snappen niet wat het is. Ze denken dat het reclame is en gooien het weg.”

Hoeveel internationals precies naar de stembus gaan, valt niet te zeggen. Maar op basis van onderzoek durft Floris Vermeulen, politicoloog aan de UvA en de Universiteit Twente, de stelling wel aan dat de opkomst onder buitenlandse kiezers ‘significant lager is’ dan onder kiezers met een Nederlands paspoort.

Natuurlijk zouden internationals zichzelf beter kunnen informeren, zegt Pascoe van *DutchNews*. “Maar het komt van twee kanten. Deze mensen hebben het recht om te stemmen en gemeenten hebben de wettelijke verantwoordelijkheid om ze daarvan op te hoogte te brengen.”

Vanuit de stadhuisen wordt echter weinig ondernomen om buitenlandse kiezers naar de stembus te lokken, zegt politicoloog Vermeulen. Gemeenten zijn huiverig om zich op specifieke doelgroepen te richten en houden het daarom op algemene campagnes om de opkomst te bevorderen.

Wijkbewoner Heidemarie Blanco is wat wijzer geworden, vertelt ze na afloop. Ze is wel gecharmeerd van de kandidaat van GroenLinks-PvdA. De Spaanse Blanco, sinds tien jaar woonachtig in Den Haag, heeft bij de vorige verkiezingen niet gestemd. “Ik was toen minder betrokken. Ditmaal ga ik zeker stemmen.”